



CENTRUM INSPIRACJI

nr 1 maj 2025 r.



„Edukacja, która inspiruje”

Drodzy Państwo,

z radością oddaję w Wasze ręce pierwszy numer naszego nowego magazynu. Tworzymy go my – pracownicy Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego oraz Wy – nauczyciele szkół i przedszkoli.

W dzisiejszym, coraz szybciej zmieniającym się świecie, edukacja nie może pozostawać w tyle. Potrzebujemy wiedzy, odwagi, kreatywności i pasji – zarówno ze strony uczniów jak i nauczycieli. Dlatego powstało „Centrum Inspiracji” – przestrzeń wymiany pomysłów, dobrych praktyk i doświadczeń, które mają realny wpływ na zmiany.

Naszą misją jest wspieranie tych, którzy uczą z sercem, wyobraźnią oraz wizją. Pokażemy, że inspiracja może płynąć z codziennych lekcji, innowacji i eksperymentów edukacyjnych oraz mądrego wykorzystania nowych technologii. W centrum naszej uwagi zawsze pozostaje człowiek – uczeń, nauczyciel, rodzic.

W premierowym numerze mówimy między innymi o tym, jak wspierać uczniów na ich drodze do zaakceptowania siebie, opowiadamy o metodzie bajkoterapii i korzyściach z jej stosowania, a także o zaletach wprowadzenia na zajęciach z uczniami rutyny myślenia krytycznego wraz z praktycznym przykładem jej zastosowania.

Zapraszam do lektury „Centrum Inspiracji” oraz do dzielenia się swoimi spostrzeżeniami i doświadczeniami. Mam nadzieję, że poruszane tematy będą dla Państwa źródłem inspiracji do dalszych działań.

Agnieszka Ochmańska

W numerze:

EDUKACYJNE INSPIRACJE

- 3** Jak wychowywać? – refleksje z życia klasy
- 5** Bajki terapeutyczne w pracy z małymi dziećmi
- 8** Innowacja „Przedszkolak czyta i od sylab zaczyna”
- 10** Wartość indywidualizacji pracy
- 12** Akceptacja nie jest oceną
- 16** Jak AI może zmienić rzeczywistość edukacyjną?
- 18** Rutyny myślenia krytycznego i korzyści wynikające z ich stosowania

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

- 20** Projekt „Programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie – dziś staż, jutro praca. Edycja czwarta.”

PODRÓŻE Z ERASMUSEM

- 22** Regionalny Punkt Informacyjny Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności
- 24** Doskonalenie zawodowe nauczycieli ZSTI w Łodzi w ramach programu Erasmus+
- 26** Z Erasmusem po oceny celujące

INNE

- 28** Mediacje w oświacie. Punkt mediacji w ŁCDNiKP
- 29** UNITRAVEL. Podróże małe i duże
- 30** Przestrzeń ma znaczenie. Moje Bambino

Wydawca:

Łódzkie Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
ul. Kopcińskiego 29, 90-142 Łódź
www.lcdnikp.edu.pl, tel. 42 678 33 78 w. 356
centrum_inspiracji@lcdnikp.edu.pl

Redaguje zespół:

Przemysław Krocak (redaktor naczelny), Agnieszka Ochmańska,
Anna Koludo, Danuta Górecka, Ewa Sztombka, Anna Rostrygin,
Beata Kwiatkowska, Ryszard Kuśmirek, Krystyna Jankowska
(grafika i skład)

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania
dostarczonych tekstów.

Jak wychowywać?

– refleksje z życia klasy

„Dzieci są kwiatami, które same rozkwitają pełnią swojej wolności i piękna.”

Sebastian Stec

Rodzice, opiekunowie i nauczyciele mówią uczniom, że nauka to normalność, a nawet przyjemność. Aby rzeczywiście tak było, szkoła powinna reagować na potrzeby uczniów, a nauczanie/kształcenie traktować jako proces świadomego, aktywnego uczenia się. Zamiast wymagać od dzieci mechanicznego przyswajania informacji, stwarzajmy im warunki do samodzielnego i selektywnego gromadzenia doświadczeń oraz nabywania wiadomości i umiejętności niezbędnych do rozumienia otaczają-

cego ich świata. Dlatego konieczne jest zachowanie właściwych proporcji między aktywnością nauczyciela (nauczaniem) a aktywnością uczniów (uczeniem się). Nauczyciel powinien wyzwolić się ze stereotypów tradycyjnej szkoły, opracowywać i stosować niekonwencjonalne metody pracy oraz pełnić rolę przewodnika, być inspiratorem i animatorem aktywności uczniów, wspierającym ich własną działalność poznawczą.

Ważne i efektywne jest organizowanie zajęć, podczas których uczniowie nabywają wiedzę i kształtują umiejętności w toku praktycznego działania i własnego wysiłku intelektualnego oraz zaangażowania emocjonalnego. Takie działanie sprzyja eliminowaniu stresu szkolnego, monotonii i nudy. Wpływa również na prawidłowe relacje społeczne uczeń – nauczyciel – rodzina – środowisko.



Istotnym aspektem tych działań była, jest i powinna być płaszczyzna społeczna, ponieważ bez współpracy, umiejętności komunikowania się, ustalania kompromisów ani nauczyciel, ani grupa/zespół nie osiągną zamierzonych celów i efektów.

Praca w zespole jest korzystna zarówno z punktu widzenia uczniów i nauczycieli. Umożliwia prezentowanie własnych pomysłów, przemyśleń umiejętności oraz poznawania sposobów myślenia i propozycji innych osób w grupie. Nauczyciel natomiast ma doskonałą okazję do obserwowania działalności uczniów w różnych sytuacjach, szczególnie gdy nie czują presji oceny.

Ważne są działania wdrażające uczniów do samooceny. Dlatego w rozmowach z dziećmi warto pytać „Co o tym myślisz?” i mówić „Masz prawo do własnego zdania”. Nie bój się myśleć i mówić inaczej niż kolega/koleżanka/nauczyciel. Twoje zdanie/twoja opinia się liczy”. Celowe i zasadne jest realizowanie ćwiczeń oswajających uczniów z tym, że inni ich słuchają i wyrażają swoje zdanie na omawiany temat oraz przygotowujących do obrony własnych racji i pomysłów. Służy temu np. prezentowanie na forum klasy wytworów własnej pracy i jej efektów.

Uznajemy, że najskuteczniejszymi wychowawczo działaniami są te, pozbawione moralizatorstwa i pouczania. W związku z tym dyskretnie i niejako mimochodem powinno się stwarzać uczniom przestrzeń do artykułowania własnych myśli i przeżyć oraz samooceny.

Takie aktywności wzmacniają poczucie własnego „ja” oraz świadomość, że każdy ma prawo do bycia sobą i wyrażania tego w swoim sposobie pracy.

Podczas realizowanych przez nas tego typu działań dzieci sporządzały własne notatki o tym, co dzieje się w klasie.

Do dziś bawią nas uczniowskie zapiski, takie jak, np.:

„Wczoraj na lekcji byłem powolny i nie radziłem sobie. Nie wiedziałem, jak dopasować wyrazy do zdań o Lechu w mojej książeczce o Polsce. Było mi smutno, że nie mogłem ułożyć. Po chwili Pani powiedziała Oli, żeby zobaczyła, jak zrobiłem, ale tylko 3 kartki były dobrze. Tomek przeczytał to wszystko, podpowiedział mi i wreszcie skończyłem.”

„Budowa zdań sprawiła mi trochę kłopotów, ale będę pracować nad tym. Pisałam dyktando i udało mi się napisać bez błędów. BRAWO! W domu pracowałam

nad materiałem do gazetki. Wyczytałam i wyszukałam ciekawe rzeczy, ale poprosiłam mamusię, żeby mi pomogła przepisać zebrane wiadomości.”

„Muszę równieź pisać w linijkach w zeszycie od polskiego i nie zjadać żadnego wyrazu, tylko więcej kanapek.”

„Praca w zespole jest trudna, bo inni przeszkadzają i gorzej się pracuje i brzydziej.”

„Moje rady są takie: najpierw muszą dzieci się naradzić, a potem dopiero pisać prawidłową pracę.”

„Proponuję, żeby cała grupa pracowała. Żeby sobie ułatwić pracę w zespole możemy wzajemnie zadawać pytania.”

„Praca to: trud, zmęczenie, wysiłek, ale także zadowolenie, duma, satysfakcja, uciecha, większe umiejętności. Co jest potrzebne do tego, żeby dobrze wykonać pracę? Spokój, cisza i odpowiednie narzędzia.”

Aspekt wychowawczy pracy z uczniami jest nierozłączny z aspektem poznawczym. Ukształtowanie postawy twórczo-poznawczej dziecka wymaga osiągnięcia przez nie dojrzałości społecznej w wymiarze samodzielności, poczucia indywidualnej tożsamości i motywacji do aktywności badawczej.

*Teresa Dąbrowska, Anna Rostrygin
– Łódzkie Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego*

Anna Pilichowska

Fot. Pixabay



BAJKI TERAPEUTYCZNE W PRACY Z MAŁYMI DZIEĆMI

W ostatnich latach pojęcie „bajkoterapii” bardzo często pojawia się zarówno w publikacjach naukowych, jak i w codziennych rozmowach terapeutów, nauczycieli, rodziców. Osoby pracujące z dziećmi posługują się podczas zajęć różnymi utworami literackimi, starając się za ich pośrednictwem osiągać zaplanowane cele. Warto więc przyjrzeć się bliżej temu zagadnieniu.

Za prekursorkę bajkoterapii uważa się Doris Brett, która początkowo pisała bajki dla własnej córki, chcąc pomóc jej w przezwyciężaniu lęków codzienności. Na gruncie polskim rozpowszechniła tego typu opowieści Maria Molicka („Bajki terapeutyczne dla dzieci”, Poznań 1999). Jej bajki terapeutyczne uważane są za najbardziej reprezentatywne dla tego gatunku. Autorka kierowała je początkowo do dzieci przebywających w szpitalach, którym było potrzebne zrozumienie, współczucie, wsparcie. Stopniowo opowieści terapeutyczne zaczęli wykorzystywać pedagodzy i psycholodzy szukający skutecznych metod pracy z dziećmi. Bajki terapeutyczne to ciekawe i cenne narzędzie pracy. Aby jednak należycie wypełniały swą rolę, konieczna jest bardzo dobra znajomość zasad ich wykorzystania, a przede wszystkim umiejętność rozpoznania, czy dana opowieść jest rzeczywiście terapeutyczna.

W ostatnim czasie uczestniczyłam w szkoleniu poświęconym bajkom terapeutycznym. Prowadząca je pani psycholog przekazała bardzo dużo cennych, rzeczowych i ciekawych informacji dotyczących pracy z dziećmi znajdującymi się w trudnych sytuacjach życiowych. Jednak, podając przykłady bajek terapeutycznych, przytoczyła baśń o Czerwonym Kapurku i baśń o Kopciuszk. To utwory cenne z punktu widzenia dziecięcej wrażliwości, rozwijania wyobraźni, mowy i realizacji celów dydaktyczno-wychowawczych, ale nie są one bajkami terapeutycznymi. W dalszej części artykułu wyjaśnię to,



zwracając uwagę na cechy charakterystyczne bajek terapeutycznych i zasady ich tworzenia. Tymczasem odwołajmy się do psychologii i wypowiedzmy kilka słów o potrzebach małego dziecka. Nie bez powodu na czele potrzeb psychicznych wymienia się poczucie bezpieczeństwa, a w następnej kolejności potrzeby: miłości, akceptacji, uznania i przynależności. Sposób i stopień, w jakim są one zaspokajane przez otoczenie decydują o codziennym funkcjonowaniu zarówno dziecka, jak i człowieka dorosłego. Jeśli czegoś lub kogoś się boimy, to nie jesteśmy w stanie



realnie ocenić sytuacji i prawidłowo działać. Niezaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa nie tylko powoduje doraźne przeżycia lękowe, ale w dłuższym okresie czasu prowadzi do zaburzeń układu nerwowego. Dlatego zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa jest tak bardzo ważne. Warto w tym miejscu dokładniej przyjrzeć się dwóm pojęciom, jakimi są strach i lęk, w potocznym rozumieniu na ogół utożsamiane ze sobą. Strach jest emocją, która powstaje już w okresie prenatalnym i utrzymuje się do końca życia. Często pełni rolę pozytywną, ratując nam zdrowie czy życie (ucieczka przed niebezpieczeństwem). Lęk jest definiowany jako proces wewnętrzny niezwiązany z bezpośrednim zagrożeniem lub bólem, wzbudzany wewnętrznie i stanowiący antycypację zagrożenia. Może pełnić rolę przystosowawczą pod warunkiem, że jednostka potrafi sobie z nim poradzić i znaleźć wyjście z trudnej sytuacji. Jednak gdy przez długi czas dominuje w jej zachowaniu, prowadzi do powstawania szeregu zaburzeń: nieprzyjemnego napięcia, ciągłego oczekiwania zagrożenia, a w konsekwencji do złego samopoczucia, chaosu w działaniu, agresji albo przeciwnie – bierności i apatii.

Z punktu widzenia działań terapeutycznych istotne jest zrozumienie faktu, że każdy ma swoje wła-

sne lęki. Sytuacja zwyczajna i prosta dla jednego człowieka może być przykra lub wręcz traumatyczna dla kogoś innego. Szczególnie trudne do rozpoznania są lęki ulegające przemieszczeniu, którymi reaguje się nie tylko na źródło bezpośredniego zagrożenia, ale również na inne sytuacje, osoby czy przedmioty. Dla bajkoterapii istotne są te lęki, z którymi dziecko nie potrafi sobie poradzić. Rolą bajek terapeutycznych jest swoiste „oswojenie” dziecka z jego własnymi lękami. Zadanie nauczyciela w tym względzie polega na tym, by wskazać dziecku sposób poradenia sobie w trudnej sytuacji. Wspierając, wzmocnić i pokazać, jak może uporać się z własnym lękiem. Pamiętajmy o tym, że nie ma emocji dobrych i złych, wszystkie mamy prawo odczuwać. Są tylko dobre i złe sposoby radzenia sobie z nimi. Mamy prawo cieszyć się, smucić i złościć. Ale nie możemy nikogo krzywdzić, niczego niszczyć.

Dla właściwego wykorzystania w pracy z dziećmi bajek terapeutycznych konieczna jest umiejętność odróżniania ich od innych opowieści – baśni, wierszy, opowiadań, które czytamy dzieciom. Bajki terapeutyczne nie są bajkami edukacyjnymi. Oczywiście, przedstawiane w nich sytuacje dostarczają dzieciom różnorodnej wiedzy o ludziach i otaczającym świecie, ale nie takie jest ich główne zadanie. Ono bo-

wiem polega na wskazaniu dziecku sposobów radzenia sobie z trudną sytuacją i na pomocy w opanowaniu lęków. Dlatego w bajkach terapeutycznych nic nie dzieje się w magiczny sposób. Nie ma wróżek, czarodziejskich różdżek, Baby Jagi, czarnoksiężnika, skrzatów i innych baśniowych stworów. Owszem – zwierzęta, przedmioty czy zabawki „mówią”. Rozmawiają z bohaterami opowieści, często pełniąc rolę osób znaczących (pomocników). Dzieje się tak dlatego, że dzieci na co dzień przebywają w świecie ożywionych zabawek. Mówią do nich, często powierzając im swoje tajemnice, troski i radości. Świat chodzących i mówiących zabawek i przedmiotów jest dzieciom bardzo bliski, daje poczucie bezpieczeństwa i właśnie dlatego do niego się odwołujemy. Jednak jeśli chcemy pomóc dziecku w opanowaniu lęku, wzmocnić je i uodpornić na trudne życiowe sytuacje, musimy pokazać mu realne i możliwe do zastosowania sposoby postępowania. Bajka terapeutyczna to narzędzie, które ma pomóc dziecku w jego trudnej sytuacji, w znalezieniu rozwiązania. Dlatego w bajkach terapeutycznych: (a) fabuła dotyczy różnych życiowych sytuacji wzbudzających lęk – następuje tu konkretyzacja lęku przez pokazanie, jakie osoby czy sytuacje go wywołują; (b) bohater jest w podobnej sytuacji trudnej jak dziecko, któremu chcemy pomóc, ma zbliżone cechy – wiek, miejsce zamieszkania czy nauki, sytuację lękową; (c) następuje wyodrębnienie bodźców lękotwórczych i łączenie ich z pozytywnymi. Wśród bajek terapeutycznych wyróżniamy: (a) bajki psychoedukacyjne, których celem jest dokonanie zmiany w zachowaniu dziecka, oswojenie go z trudnymi sytuacjami – na przykład poprzez podpowiedź, jak radzić sobie z agresywnym kolegą, z własną złością, z niechęcią do sprzątania; (b) bajki psychoterapeutyczne, które są na ogół bajkami do pracy indywidualnej, dotyczą konkretnej sytuacji danego dziecka, na przykład straty członka rodziny, straty domowego zwierzęcia, rozvodu rodziców; (c) bajki relaksacyjne, które spełniają rolę odprężającą, są oparte na wizualizacji, są krótkie, łączone niekiedy ze spokojną muzyką.

Przez zastosowanie wybranej bajki terapeutycznej chcemy osiągnąć konkretny cel – pożądaną zmianę zachowania dziecka. Naszym celem jako wychowawców jest wsparcie dziecka, dodanie mu siły i wiary we własne siły, podpowiedzenie, gdzie może szukać pomocy albo choćby pocieszenia, utwierdzenie go w przekonaniu, że nie jest samo w trudnej sytuacji. Dla efektywności działań tera-

peutycznych bardzo ważne jest, aby prowadząca spotkanie osoba nawiązała z dziećmi dobry kontakt. Dlatego bajkoterapeuta powinien być „otwarty” na ludzi i ich problemy. Ważne, aby nie tylko umiał ciekawie przekazywać treści, ale by dokładnie słuchał i uważnie obserwował swoich wychowanków. Postawa cierpliwości, życzliwości pomoże z pewnością stworzyć przyjazny klimat, zapewniający dzieciom poczucie spokoju i bezpieczeństwa. Ważne, by bajkoterapeuta był spokojny, opanowany i niezwykle uważny, gdyż dzieci często więcej mówią nam swoim zachowaniem niż słowami. Oczywiście, bardzo ważna jest również wiedza metodyczna i merytoryczna bajkoterapeuty. Na zakończenie jeszcze jedna praktyczna uwaga: niektóre bajki są dość długie, dlatego warto czasem po prostu opowiedzieć je dzieciom albo zastosować metodę „mieszaną” – fragmenty przeczytać, a inne w skrócie opowiedzieć. Bardzo dobrymi narratorami są też lalki, szczególnie lubiane przez dzieci pacynki.

Anna Drzewiecka

– Szkoła Podstawowa nr 152 w Łodzi

Fot. Pixabay



Innowacja

„Przedszkolak czyta i od sylab zaczyna”

według metody symultaniczno-sekwencyjnej
prof. J. Cieszyńskiej jako przygotowanie do nauki czytania
i pisania oraz zapobieganie dysleksji w przedszkolu

Innowacja w Przedszkolu Miejskim nr 14 w Łodzi kontynuowana jest już trzeci rok szkolny we współpracy logopedy – mgr Ewy Adamiak, certyfikowanej terapeutki Metody Krakowskiej i nauczycielki wychowania przedszkolnego mgr Doroty Panek. Jest ona ukierunkowana na wszechstronny rozwój dziecka poprzez stymulowanie różnych obszarów w rozwoju, takich jak: percepcja wzrokowa, słuchowa, stymulacja lewej półkuli mózgu, pamięć symultaniczna i sekwencyjna, myślenie, mała i duża motoryka, a zwłaszcza nauka czytania metodą symultaniczno-sekwencyjną.

Innowacyjność tego przedsięwzięcia polega na wykorzystaniu elementów opracowanej przez prof. J. Cieszyńską tzw. Metody Krakowskiej zarówno w trakcie zajęć terapeutycznych, jak i grupowych ćwiczeń ogólnorozwojowych oraz wczesnej nauki czytania. Wczesna nauka czytania daje ogromne możliwości stymulowania rozwoju dziecka. Poprzez czytanie kształtuje się wyobraźnia, która jest niezbędna do kreatywnego myślenia. Metoda symultaniczno-sekwencyjna wczesnej nauki czytania oparta jest na najnowszych badaniach neuropsychologicznych i wieloletnich doświadczeniach terapeutycznych i logopedycznych prof. Cieszyńskiej. Dzięki wykorzystaniu wie-

dzy o sekwencyjnych zdolnościach lewej półkuli mózgowej, przy równoczesnym korzystaniu z symultanicznych sposobów przetwarzania bodźców językowych półkuli prawej, staje się ona skutecznym sposobem nabywania umiejętności czytania ze zrozumieniem.

Osobiste doświadczenia i efekty pracy mobilizują nas, jako osoby prowadzące, do jeszcze większego zaangażowania i udoskonalania naszych działań. Pracując tą metodą, nabrałyśmy przekonania, że nauka czytania wcale nie musi być nudna i monotonna. Wręcz przeciwnie. Zauważyłyśmy, iż nauka może stać się dla dziecka przyjemną, radosną zabawą, jak również możliwością obserwowania przez dziecko swoich postępów oraz kształtowania poczucia sukcesu i własnej wartości, tak przecież istotnych dla rozwoju, zwłaszcza na elementarnym szczeblu edukacyjnym. Zarówno w gabinecie logopedycznym, jak i na zajęciach w grupie, nabrałyśmy przeświadczenia o niezwykle szerokim wachlarzu możliwości w organizowaniu sytuacji edukacyjnych, pozwalających dzieciom na odkrywanie świata sylab, wyrazów, zdań, tekstu pisanego. I chyba to najbardziej zmobilizowało nas do pracy, aby osiągnąć cel niniejszej innowacji – zachęcić i zmotywować dzieci do nauki czytania sylabami jak najwcześniej, zanim pójdą do szkoły, aby nasi wychowankowie w klasie I czuli się pewnie i mogli odnosić liczne sukcesy w szkole.

Pierwszymi efektami naszej pracy mogliśmy pochwalić się, kiedy Dorota Panek, prowadząc grupę starszaków, przygotowała na koniec roku szkolnego 2023/24 zajęcia otwarte dla rodziców i pokazała im umiejętności ich dzieci związane z rozpoznawaniem i nazywaniem sylab





oraz czytaniem krótkich tekstów. Zadowolona była nie tylko nauczycielka, ale również dzieci, które z radością dzieliły się swoją wiedzą i demonstrowały umiejętności, oraz rodzice, którzy nie kryli swojego zaskoczenia, patrząc jak świetnie radzą sobie ich pociechy.

W roku szkolnym 2024/2025 praca tą metodą prowadzona jest od początku w grupie 4-latków. Dzieci poznają samogłoski, wyrażenia dźwiękonaśladowcze i pierwsze sylaby otwarte, aby w kolejnych latach utrwalać i kształtować umiejętności na kolejnych etapach pracy symultaniczno-sekwencyjną metodą. W gabinecie logopedycznym metoda jest stale wykorzystywana nie tylko do nauki czytania, ale też do niwelowania wad wymowy. Dzieci, które systematycznie uczęszczają na logopedię, po zapoznaniu się ze wszystkimi samogłoskami, poznają paradygmaty sylab z trudną głoską, którą utrwalają wzrokowo, słuchowo i ruchowo. Ponadto, dzieci z trudnościami mają możliwość uczestniczenia w programie pt. *Słucham i uczę się mówić* E. Wianeckiej, co doskonali i utrwala ich pamięć słuchową i wzrokową.

Własnoręcznie wykonane przez nauczycielki pomoce dydaktyczne uatrakcyjnają zajęcia zarówno na logopedii, jak również na zajęciach grupowych. Dzieci lubią grę w Memory, dzięki której nie tylko ćwiczą pamięć wzrokową, ale też szybciej zapamiętują takie same samogłoski lub sylaby. Łowią rybki z samogłoskami lub dopasowują takie same emblematy sylab do paradygmatu, zachowując kierunek pisania i czytania, przyjęty w naszej kulturze, czyli od lewej do prawej strony. Pracę tę wspomagają zestawy ćwiczeń do nauki czytania metodą sy-

multaniczno-sekwencyjną Agnieszki Fabisiak-Majcher i Elżbiety Ławczys pt. *Moje sylabki* oraz gotowe karty pracy, które można kserować dla każdego dziecka, inspirować się nimi i tworzyć własne.

O pracy naszą innowacyjną metodą informujemy rodziców, dla których przygotowujemy szkolenie na początku roku szkolnego oraz broszury i materiały z najważniejszymi informacjami. Na zakończenie roku rodzice będą mogli obejrzeć pierwsze efekty naszych działań na zajęciach otwartych.

Podsumowując, chcemy podkreślić, że wdrożenie innowacji pozwoliło nam skutecznie wspierać dzieci z trudnościami rozwojowymi i doskonalić ich umiejętności poznawcze dzięki ćwiczeniom ogólnorozwojowym. Sądzymy, że nasza systematyczność, konsekwencja w działaniu, etapowa ewaluacja i aktywna współpraca z rodzicami umożliwią nam osiągnięcie zamierzonego celu. Pragniemy podkreślić, że wprowadzając metodę sylabową, założyliśmy, iż uczenie się przez zabawę i kształcenie dla radości dziecka jest gwarancją sukcesu edukacyjnego. Dzięki aktywnemu uczestnictwu w zabawie dziecko nie czuje, że się uczy, tylko rozwija własne umiejętności poznawcze i osiąga swój pierwszy sukces bez zbędnego stresu.

I o to nam właśnie chodzi...

Ewa Adamiak
– Przedszkole Miejskie nr 14 w Łodzi

WARTOŚĆ INDYWIDUALIZACJI PRACY

Obecnie w środowisku szkolnym pojawia się coraz więcej uczniów przejawiających „trudne zachowania”, czyli takie, które są całkowicie sprzeczne z obowiązującym obrazem wzorowego ucznia. Jednocześnie system szkolny, liczebność klas oraz organizacja pracy szkoły nie uległy zmianie. Jako nauczyciele i wychowawcy stajemy zatem przed ogromnym wyzwaniem, aby sprostać wymaganiom i, przy dostępnych zasobach, wesprzeć każdego ucznia z należytą mu uważnością i szacunkiem. Nie jest to łatwe zadanie. Jako jeden ze sposobów pracy z takimi uczniami przychodzi na myśl indywidualizacja pracy. Z moich obserwacji wynika, że może być ona podstawą sukcesu, na który złożyły się codzienne maleńkie kroczki naszych uczniów.

Z pewnością praca nauczyciela mogłaby być łatwiejsza, gdyby dzieci jednogłośnie i bez oporu podporządkowywały się panującym w szkole zasadom. Wszyscy wiemy, że normy są konieczne i bardzo potrzebne jako wzór, do którego dążymy i który zapewnia nam poczucie bezpieczeństwa. Warto się zastanowić, czy nagminnie upominanie ucznia naruszającego pewne szkolne normy, bez dostrzegania jego starań i chęci poprawy, to zawsze dobre rozwiązanie.

Zdecydowana większość dzieci pragnie być dobrymi uczniami i chce być życzliwie postrzegana przez nauczycieli, rodziców, kolegów i koleżanki. One naprawdę chciałyby, tak jak pozostali, ustawić się równo w parach, przejść cichutko korytarzem, usiąść w ławce, mieć na niej porządek i zabierać głos jedynie po jego udzieleniu przez nauczyciela. Natomiast czasem ich układ nerwowy, temperament, emocje związane z sytuacją rodzinną czy potrzeba doświadczania i eksplorowania świata są po prostu znacznie silniejsze. Jako uważni nauczyciele

i wychowawcy mamy zadanie, aby pomóc tym młodym ludziom kształtować, rozwijać i doskonalić nie tylko najważniejsze umiejętności szkolne, ale przede wszystkim nauczyć ich funkcjonować w społeczeństwie, przyjmując ich takimi, jakimi są. Może czasem powinniśmy spróbować spojrzeć na nasze zasady z perspektywy dziecka i jego potrzeb. Wówczas będziemy mieli szansę wypracować wspólne reguły, które pomogą nam osiągać cele lekcji przy jednoczesnym szacunku dla ucznia i jego możliwości. Konkretnymi przykładami takiej indywidualizacji mogłyby być: zezwolenie na używanie gniotka

TO NORMALNE, ŻE:

NIE ZAWSZE ROZUMIEM,
CO SIĘ ZE MNĄ DZIEJE

CZASAMI MAM
ZŁY DZIEŃ

POPEŁNIAM BŁĘDY

ZADAJĘ PYTANIA

POTRZEBUJĘ POPROSIĆ
O POMOC

Każdy kwiat ma szansę pięknie zakwitnąć.

Należy jedynie cierpliwie
i nieustająco poszukiwać dla niego
odpowiednich warunków
i odpowiedniego nawozu.

lub gryzaka sensorycznego podczas lekcji, nagroda za wykonanie pewnej części zadania w postaci umożliwienia dziecku zrobienia tego, na czym mu zależy (np. zabawy przez 2 minuty przyniesioną z domu piłką) lub pozwolenie na wyciszenie silnych emocji we wspólnie ustalonym wcześniej miejscu (np. na końcu sali lub na korytarzu tuż przy otwartych drzwiach). Należy pamiętać, że nie ma idealnych rozwiązań pasujących do każdego dziecka. Poszukując ich, budujemy wzajemne relacje, przeprowadzamy wiele rozmów, również w obecności rodzica, w atmosferze zaufania.

„Trudnym” uczniom dość szybko przyklejane są w szkole nieprzychylnie etykiety. Wspaniale by było, gdyby się to zmieniło. Czasem warto spojrzeć na uczniów przez pryzmat drogi, jaką już przeszli i ich ewolucji jako uczniów funkcjonujących w szkole. Być może okaże się, że jeszcze nie jest idealnie i w niektórych aspektach dziecko wciąż wymaga naszego towarzyszenia i wsparcia, ale jednocześnie jest o wiele lepiej niż miesiąc, pół roku czy rok temu. Dobrze, abyśmy my, jako wychowawcy, umieli to dostrzec i podzielić się tymi spostrzeżeniami zarówno z uczniem, jak i jego rodzicami. Dla dzieci i ich opiekunów, którzy czasami mogą być

zwyczajnie zmęczeni ciągłymi negatywnymi uwagami, taka pozytywna informacja zwrotna jest niezwykle budująca i motywująca.

Każdy uczeń powinien mieć szansę na wzrost i rozkwitanie. Naszym zadaniem jest odnalezienie tego, co w tym rozwoju pomaga. Pamiętajmy nie tylko o stawianiu granic i wyznaczaniu dzieciom właściwego kierunku, ale dbajmy również o naszą relację z nimi, bowiem może być ona podstawą naszej współpracy.

Jako nauczyciele nie możemy ustawać w swoich działaniach, nawet gdy bywa trudno. Po dłuższym zastanowieniu być może dopuścimy do siebie myśl, że nasz „trudny uczeń” starał się dziś o wiele bardziej i wykonał o wiele cięższą pracę wewnętrzną, aby dostosować się do szkolnych zasad. Mimo kilku potknięć i niewłaściwych zachowań, podobnie jak nasi najbardziej „wzorowi” uczniowie, on również zasłużył na pochwałę.

Dorota Łucka

– Szkoła Podstawowa nr 3 w Łodzi

AKCEPTACJA NIE JEST OCENĄ!

W dzisiejszym świecie jesteśmy oceniani na każdym kroku i na każdej płaszczyźnie. Coraz trudniej sprostać wymaganiom, jakie stawia przed nami kreowany w mediach społecznościowych obraz ludzi idealnych. My, dorośli, czasem nie radzimy sobie z oceną, a co dopiero dzieci czy nastolatki.

Młodzież nie rozstaje się ze smartfonami, często prowadząc życie w Internecie i mediach społecznościowych. Świat ideałów rodzi pokusę ciągłego porównywania się z innymi, co prowadzi do kompleksów i zaniżonego poczucia własnej wartości. Ciągłe porównywanie powoduje, że młodzi ludzie zaczynają źle o sobie myśleć, próbując się dopasować i zmieniać. Zapominają, że pięk-

no tkwi w nich samych, że bycie nieidealnym jest w porządku i nie oznacza bycia gorszym.

Misją szkoły jest nie tylko kształcenie, ale także wychowywanie. Odkrywanie i wzmacnianie mocnych stron uczniów jest kluczowe. Należy podkreślać, że bycie innym jest wsparte, że każdy z nas jest piękny i ma unikalny wachlarz umiejętności, co jest cudowne, gdy możemy się wzajemnie uzupełniać. Aby to dostrzec, najpierw trzeba poznać siebie. Świadomość swoich atutów odgrywa dużą rolę w budowaniu samoakceptacji i pewności siebie, co pozwala na ich prezentację światu. Pewność siebie przekłada się także na wyniki w nauce i osiąganie sukcesów przez uczniów – nie boją się ryzykować, próbować i sięgać po więcej!

„Akceptacja” to słowo pochodzące z łaciny. *Acceptatio* oznacza „przyjmowanie”. Według Słownika Języka Polskiego PWN „akceptacja to uznanie czegoś, aprobatą, potwierdzenie czegoś, pogodzenie się z czymś, czego nie można zmienić, uznanie czyichś cech postępowania za zgodne z oczekiwaniami (...)”.

Akceptując siebie, automatycznie znajdujemy się na drodze do lepszej przyszłości. Dobra relacja z samym sobą, brak kompleksów, odwaga do działania i wykorzystywanie posiadanych umiejętności przyczyniają się do realnego osiągnięcia celów. Zamiast szukać poklasku, roztrząsać obawy i przejmować się opinią innych, uruchamiamy wewnętrzną motywację i dążymy do celu.

Szkoła jednak jest miejscem, gdzie ocena jest wszechobecna. Towarzyszy nam praktycznie na każdym przedmiocie, a nawet w kwestii zachowania. Dlatego tak ważne jest, aby uświadomić uczniom, że nie tylko





stopnie są ważne. Młodzi ludzie nie powinni patrzeć na siebie przez pryzmat ocen, a niższe noty otrzymywane w szkole nie mogą zaniżać ich poczucia wartości. Warto pracować nad uczniami, wzmacniając ich samoakceptację i pokazując, że ocena nie ma nic wspólnego z tym, jakimi są ludźmi.

Jak to zrobić? Przede wszystkim, zachęcamy do skorzystania z ogólnopolskiego programu „Jestem AS – Akceptuję Siebie”, stworzonego przez Joannę Gadomską. Celem programu jest lepsze poznanie siebie, dążenie do samoakceptacji, uświadomienie uczniom ich piękna, budowanie poczucia własnej warto-

ści oraz wzmacnianie pozytywnego wizerunku. Jak mówi sama autorka, „projekt ten nie ma «daty ważności», ponieważ powinien on trwać cały czas”.

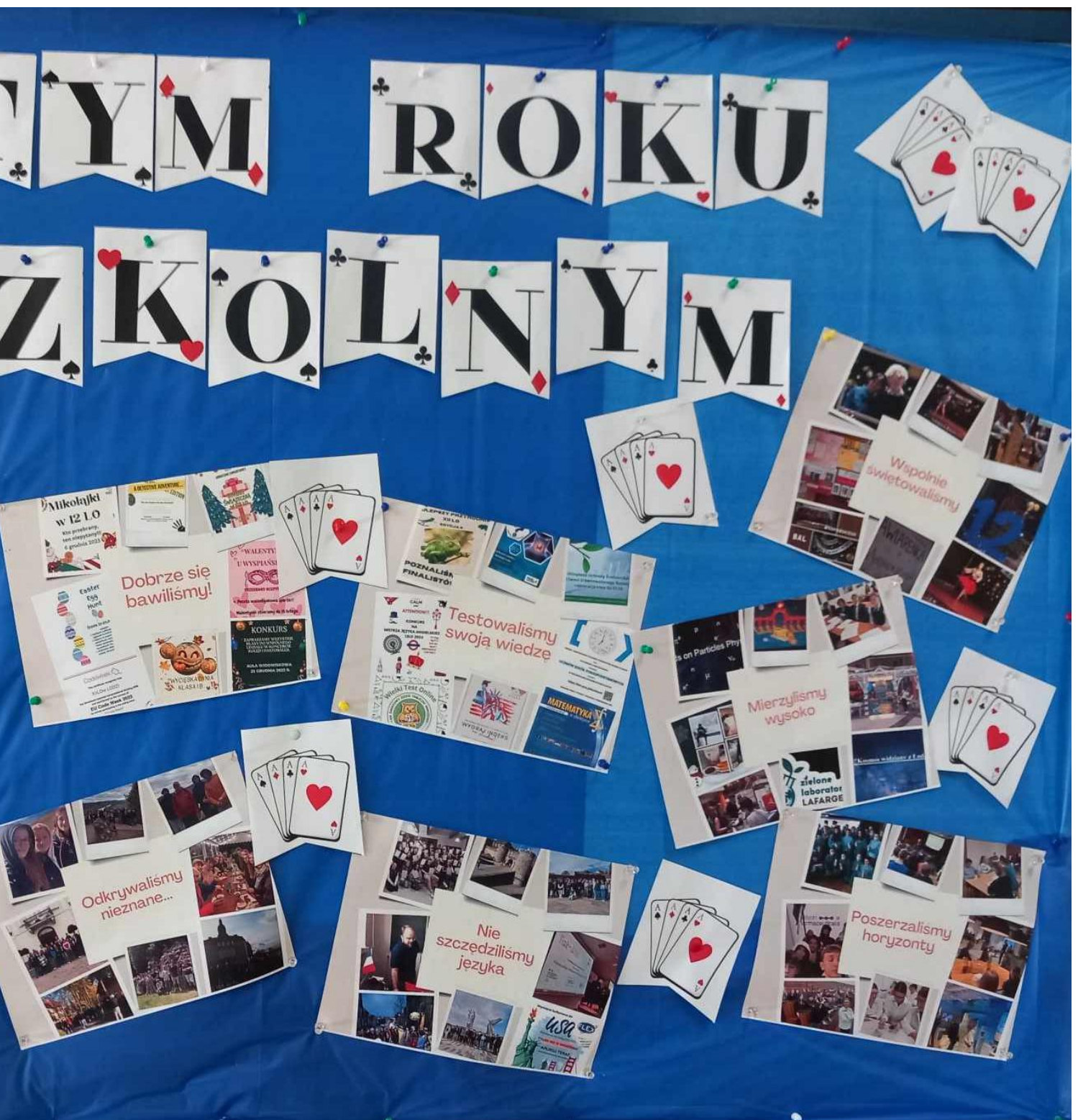
W przygotowanym ebooku (który został dołączony do materiałów), nad którym pracowało wielu znamiennych edukatorów (Anna Konarzewska, Joanna Gadomska, Dorota Frątczak, Aleksandra Biela, Natalia Graczyk, Krystyna Jakubowicz, Dorota Kosowska, Kinga Łusiewicz, Bogusia Mikołajczyk, Katarzyna Polak, Monika Szekiel-Mnich, Katarzyna Włodkowska, Agnieszka Wrześcińska, Justyna Zaryczańska) znajdują

się zadania projektowe, które można realizować z uczniami przez cały rok szkolny. To zbiór pomysłów na warsztaty i lekcje wychowawcze, które można dowolnie modyfikować lub po prostu się nimi inspirować, jak to było w naszym przypadku, tworząc własne materiały, wdrażając do praktyki szkolnej pomysły i akcje mające na celu wzmocnienie poczucia własnej wartości naszych podopiecznych.

W trakcie roku szkolnego przeprowadziliśmy szereg działań na terenie szkoły w ramach tego projektu. Świetlica szkolna, w której uczniowie spędzają czas w trakcie przerw, została przekształcona na „Klub AS-a”. W całym pomieszczeniu zawiesiliśmy karty do gry. Zawierały one sentencje wzmacniające poczucie własnej wartości i pewności siebie m.in. „Mam prawo zmienić zdanie”, „Jestem sobą. Inne role są już obsadzone”, „Znajdź swoje atuty i pokaż je światu”. Kilkadziesiąt kart zamocowanych na suficie wypełniło całą przestrzeń pomieszczenia i każdy uczeń, spędzając tam czas, mimowolnie chłonał dobre myśli, i uczył się otwartego podejścia do siebie. W kolejnym kroku zawiesiliśmy tam ramę AS-a, czyli fotoramę dostępną dla każdego ucznia, który chciał



się podzielić ze światem swoją akceptacją. Z okazji Dnia Kobiet w damskich toaletach, na lustrach pojawiły się sentencje wzmacniające m.in. „Wspaniale sobie radzę”, „Wierzę we własne możliwości”, „Akceptuję swoje blaski i cienie”. Gdy nadeszły ciepłe dni, z akcją AS wyszliśmy poza mury szkoły. Uczniowie stworzyli „chodnik pewności siebie”. Przy użyciu kolorowej kredy wypisywali miłe słowa dla siebie, dla kolegów wychodzących ze szkoły, ale również dla przechodniów. Kolorowy chodnik przyciągał uwagę każdego



pieszego i wywoływał na jego twarzy uśmiech.

Dodatkowo w ramach programu grantowego zgłosiliśmy projekt „T-shirt pewności siebie”. Plan zakładał stworzenie grafik wraz z hasłami motywacyjnymi, które zostałyby naprasowane na bluzki. Następnie, w ramach otrzymanych środków, planowana była sesja zdjęciowa i akcja promocyjna w Internecie. Niestety projekt nie uzyskał dofinansowania.

Zachęcamy do przystąpienia do kolejnej edycji AS-a. Projekty wspierające akceptację, budowanie pozytywnej samooceny są bardzo ważne w obecnym świecie, w którym krytyka i ocena atakują naszych uczniów z każdej strony. My sami jako dorośli również możemy wynieść z uczestnictwa w tym przedsięwzięciu wiele dobrego.

Olga Szwed – XII Liceum Ogólnokształcące w Łodzi,
dr Magdalena Wojciechowska
– XII Liceum Ogólnokształcące w Łodzi,
Studium Języka Polskiego dla Obcokrajowców UŁ

JAK AI MOŻE ZMIENIĆ RZECZYWISTOŚĆ EDUKACYJNĄ?

Zainspirowany tym, co pokazano na targach Bett w Londynie w tym roku oraz tym, jak sam wykorzystuję w szkole Boty AI, postanowiłem pofolgować wyobraźni.

Rewolucje technologiczne są czynnikiem, który potrafi kompletnie przewrócić sposób, w jaki codziennie funkcjonujemy. Nie trzeba sięgać do czasów wynalezienia koła. Wystarczy przykład Apple i moment, w którym pokazano iPhone po raz pierwszy, uliczna budka telefoniczna stała się muzealnym eksponatem, a ludzkość zaczęła nosić w kieszeni przełomowe narzędzie do komunikacji, osobistego asystenta, centrum rozrywki i prawie nieograniczone źródło wiedzy i informacji porożrzucanej jak wyspy na oceanie, do których płyniemy z uszkodzonym kompasem.

Podobną rewolucją choć na nieco mniejszą skalę było pojawienie się w edukacji tabletów, sami wiecie jakiej firmy. Intuicyjny interfejs i mobilność sprawiły, że technologia mogła stać się jeszcze bardziej naturalnym elementem procesu kształcenia.

Dziś stoimy na progu powszechnego dostępu do potężnego narzędzia – napędzanej algorytmami uczenia maszynowego i karmionej przez człowieka danymi – sztucznej inteligencji.

Połączenie mocy obliczeniowej współczesnych urządzeń mobilnych, dostępu do cyfrowych danych i sztucznej inteligencji otwiera przed nami fascynującą perspektywę. Wyobraźmy sobie przestrzeń, w której każdy uczący się ma w dłoni dostęp do absolutnie spersonalizowanego, dopasowanego jak kostium supermana inteligentnego systemu edukacyjnego. Przestrzeni edukacyjnej, która adaptuje się do stylu uczenia, indywidualnych potrzeb oraz możliwości uczącego się człowieka. Wyobraźmy sobie takie ekscytujące wizje rozwiązań, które stają się rzeczywistością równie szybko jak Flash ratuje świat.

Szkola przyszłości, gdzie każde urządzenie mobilne staje się osobistym mentorem. System dostosowuje nie tylko tok zajęć do stylu uczenia się, ale rozpoznaje emocje uczniów po mikroekspresjach uczącego się. Jeśli AI – Mentor rozpozna oznaki zmęczenia, frustracji lub po

prostu znudzenia, natychmiast dostosuje sposób pracy lub zaproponuje sesję, np. uważności.

Pójdźmy krok dalej. Kognitywny GPS uczenia się, prowadzący optymalną trasą do celu, jakim jest zbudowanie własnej wiedzy. System AI mapujący trasy poznawcze każdego uczącego się, analizujący sposób łączenia się różnych koncepcji w umyśle ucznia, identyfikujący braki w zrozumieniu zagadnień i wytyczający nowe trasy do osiągnięcia celu. AI wykryłoby, że uczeń mający problemy w rozumieniu algebry potrafi ją lepiej rozpoznać dzięki analogiom muzycznym i natychmiast zaadoptować to odkrycie do wytyczania dalszej trasy uczenia uczącego się.

Języki obce. Jeśli nie będziemy mieli implantatów tłumaczących „w locie” dowolny język (nawet klingoński) na „nasze”, to... rozwiązaniem może być immersyjna kapsuła językowa – przestrzeń AR (z ang. *augmented reality*, czyli rozszerzona rzeczywistość – technologia pozwalająca nakładać cyfrowe treści na obiekty istniejące w świecie rzeczywistym), gdzie wchodzilibyśmy w fabularne akcje w świecie języka, którego się uczymy. Język francuski w ogródku paryskiej kawiarni w letnie słoneczne przedpołudnie przy jakiejś niezbyt ruchliwej uliczce. Każdy przedmiot wywoływałby naturalną konwersację niczym w bajce. AI przybierająca różne postaci od baristy w kawiarni po mijającego nas na ulicy przechodnia. Uczestniczylibyśmy w wytworzonych autentycznych sytuacjach komunikacyjnych. Tylko jeszcze nie wiem, co z zapachem kawy i smakiem croissanta.

A jak ocenić postępy? Zamiast tradycyjnych testów i ocen AI tworzyłoby np. „portfolio poznawcze” uczącego się – ciągle, holistycznie. System rejestrowałby nie tylko postęp w kształtowaniu umiejętności twardych, faktograficznych, ale zdecydowanie lepiej radziłby sobie z obserwacją rozwoju umiejętności miękkich, takich jak kreatywność, umiejętności krytycznego myślenia i analizowania, umiejętność współpracy. Uczniowie tworzyliby wspólnie z AI własne dopasowane mapy rozwoju.

Wyobraźmy sobie rewolucję w zakresie współpracy uczących się. Powstają synergiczne przestrzenie uczenia



się, w których AI łączy uczniów o komplementarnych umiejętnościach i sposobach myślenia. Cały system mógłby moderować grupy dyskusyjne (w zasadzie już moderuje), ale tym razem kierowałby dyskusje w kierunku pogłębienia zrozumienia tematu. System tworzyłby sytuacje wychowawcze dające możliwość spojrzenia na zagadnienie z różnych perspektyw.

Najbardziej ekscytujące i stanowiące jednocześnie ogromne wyzwanie jest to, by wszystkie te technologie były dostępne dla każdego uczącego się, niezależnie od jego możliwości czy ograniczeń. AI w czasie rzeczywistym dostosowywałoby sposób zanurzania się w wiedzy, zmieniając interfejs, konwertując tekst na mowę, dostosowując kontrast dla osób o specjalnych potrzebach oraz tworząc za pomocą wspomnianego wcześniej GPS alternatywne ścieżki uczenia się dla uczniów o odmiennych stylach zdobywania wiedzy.

Zastanawiałem się, jaka będzie rola nauczyciela przyszłości. Postanowiłem wrzucić ten tekst do AI, prosząc o sformułowanie zainspirowanych tym tekstem pytań o rolę nauczyciela w przyszłości.

Oto rezultat:

1. Jakie miejsce w świecie pełnym AI zajmie nauczyciel? Czy stanie się przewodnikiem, mentorem, czy raczej partnerem dla uczących się i systemów AI?

2. Czy nauczyciel przyszłości powinien pełnić rolę projektanta procesu edukacyjnego? W jaki sposób nauczyciel może współtworzyć „kognitywne GPS-y” uczenia się dla swoich uczniów?

3. Jakie kompetencje będą kluczowe dla nauczyciela w świecie, gdzie AI monitoruje i personalizuje procesy uczenia się? Czy umiejętności takie jak empatia, kreatywność, czy zdolność budowania relacji będą ważniejsze niż wiedza przedmiotowa?

4. Jak AI zmieni podejście nauczycieli do oceniania? Czy tradycyjne formy ocen zostaną zastąpione przez „portfolio poznawcze”? Jakie miejsce znajdzie w tym nauczyciel?

5. Jak nauczyciel może współpracować z AI, aby wspierać rozwój umiejętności miękkich? W jaki sposób nauczyciel może rozwijać u uczniów krytyczne myślenie, kreatywność i współpracę w synergii z technologią?

6. Czy nauczyciel pozostanie niezbędnym elementem procesu edukacyjnego? Czy obecność człowieka w procesie nauki będzie niezastąpiona, nawet w dobie zaawansowanej sztucznej inteligencji?

7. Jakie wyzwania mogą pojawić się dla nauczycieli w kontekście emocjonalnego monitorowania uczniów przez AI? Jak nauczyciel może wspierać uczniów w przypadku emocji, które system AI wykrywa, ale nie może w pełni zrozumieć?

8. Jak nauczyciel może wykorzystać immersyjne narzędzia AI, takie jak kapsuły językowe AR, w swojej pracy? Czy jego rola będzie polegała na moderowaniu takich doświadczeń, czy też stanie się ich aktywnym uczestnikiem?

9. Czy nauczyciele będą musieli stale uczyć się nowych technologii, aby nadążyć za rozwojem AI w edukacji? Jakie programy wsparcia lub szkolenia będą potrzebne, aby przygotować ich do tej roli?

10. Jakie etyczne wyzwania wiążą się z integracją AI w edukacji? W jaki sposób nauczyciele mogą pomóc w zapewnieniu, że technologia jest używana w sposób etyczny, sprawiedliwy i dostępny dla wszystkich?

Pojawia się też pytanie, jak do tego wyzwania powinny przygotować się ośrodki doskonalenia nauczycieli. Ale to już temat na osobną historię.

Adam Cyrański – Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego

Rutyny myślenia krytycznego i korzyści wynikające z ich stosowania

Rutyny myślenia krytycznego, opracowane przez Projekt Zero na Harvard University¹, to bardzo przydatne w pracy dydaktycznej narzędzia wspierające proces nauczania-uczenia się dzieci i młodzieży. Dzięki tym stosunkowo prostym oraz różnorodnym narzędziom uczniowie indywidualnie i zespołowo badają, a także poszukują najlepszych rozwiązań i odpowiedzi na formułowane przez nauczyciela pytania, stają się badaczami i odkrywcami, uczą się racjonalnego podejścia do świata. Wiele z tych umiejętności kształtowanych dzięki myśleniu krytycznemu będzie przydatnych nie tylko w szkole, ale również w dorosłym życiu. Warto więc postawić pytania: Co kryje się za tym wieloznacznym wyrażeniem „myślenie krytyczne”? Jakie możliwości ono otwiera?

W szkołach młodzież myśląca krytycznie uczy się odróżniać fakty od opinii, dostrzegać między nimi logiczne powiązania, tworzyć hipotezy, oceniać, rozwiązywać problemy o różnym stopniu trudności, dostrzegać konsekwencje swoich działań, wreszcie kwestionować własne założenia. Osoby, które przyswoiły sobie ten sposób myślenia, nie pozwalają się zmanipulować, kierują się przede wszystkim rozsądkiem, potrafią wyciągać wnioski, podejmować decyzje, dokonywać właściwych wyborów. Wiedza funkcjonalna uzyskana dzięki narzędziom TOC i związanym z nimi rutynom, pogłębiająca i porządkująca nasze myślenie, jest niezwykle przydatna we współczesnym świecie.

Na stronie internetowej Instytutu Krytycznego Myślenia rutynę zdefiniowano jako „ustalony kodeks postępowania (myślenia) w grupie i radzenia sobie z konkretnymi problemami, wydarzeniami oraz sytuacjami, które chcemy przeanalizować. Rutyna reprezentuje zestaw wspólnych praktyk, które stanowią sposób działania grupy”². Warto w tym miejscu podkreślić, że korzyści wynikające z wprowadzenia rutyn do praktyki szkolnej są ogromne, bowiem dzięki tym prostym narzędziom, wspierającym proces myślenia, uczniowie (pracujący najczęściej w grupach) badają, dyskutują, szukają rozwiązań, dzielą się spostrzeżeniami, formułują wnioski, rozwijają swoje myślenie, doskonalą tak potrzebną w dzisiejszych czasach umiejętność, jaką jest współpraca w zespole.

Aby przekonać czytających ten artykuł do wprowadzania tego sposobu pracy do praktyki szkolnej, wykorzystam rutynę MOST.



Polecenia adresowane do uczniów

Sformułuj do powieści *Lalka* Bolesława Prusa 3 słowa, 2 pytania, 1 metaforę lub porównanie.

Wyjaśnij pojęcia dotyczące *Lalki* (3 słowa).

Odpowiedz na pytania zapisane w tabeli (2 pytania).

Objaśnij metaforę odnoszącą się do powieści (1 pytanie/metafora).

Praca z utworem:

Czy po omówieniu utworu wzbogaciłbyś tabelę o nowe zapisy? Na jakie inne zagadnienia związane z lekturą warto zwrócić uwagę?

¹ <https://mysleniekrytyczne.edu.pl/co-to-sa-narzedzia-krytycznego-myslenia/rutyny-myslenia-krytycznego>

² j.w.



3 słowa	2 pytania	1 pytanie/metafora
powieść, realizm, pozytywizm	- Co oznacza tytuł powieści? - Jakie techniki narracyjne odnajdujemy w <i>Lalce</i>?	<i>Lalka</i> jak niezwykła tkanina „utkana” z wielu słów, wątków i obrazów

Dlaczego „most”? Wyjaśnij, w jaki sposób Twoje nowe odpowiedzi łączą się z Twoimi początkowymi odpowiedziami?

Rutyny krytycznego myślenia wprowadziłyby ożywienie na zajęciach, zachęciłyby młodzież szkolną do aktywności, wypłoszyłyby z sal lekcyjnych szkolną nudę. Aby tak się stało, nauczyciel powinien zapoznać się z narzędziami i rutynami TOC. Z pomocą może przyjść Internet, w którym znajdziemy interesujące materiały edukacyjne wzbogacone wypowiedziami nauczycieli – praktyków. Na szczególną uwagę zasługuje również strona internetowa Instytutu Krytycznego Myślenia oraz książka *Praktyczny przewodnik po myśleniu krytycznym w edukacji*, w której można znaleźć wyczerpujące omówienie zagadnień zwią-

zanych z myśleniem krytycznym i jego rolą w edukacji oraz „katalog kilkunastu rutyn myślowych – opisanych w kontekstach lekcji kluczowych przedmiotów szkolnych”.

Zajęcia dotyczące krytycznego myślenia prowadzone są również przez nauczycieli – konsultantów i doradców metodycznych w ŁCDNiKP. Zachęcam nauczycieli zainteresowanych unowocześnianiem swojego warsztatu do zapoznania z rutynami krytycznego myślenia i odważnego wprowadzania ich do praktyki szkolnej.



Danuta Górecka
– Łódzkie Centrum
Doskonalenia
Nauczycieli
i Kształcenia
Praktycznego

Projekt „Programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie – dziś staż, jutro praca. Edycja czwarta”

Od początku swej działalności, czyli od roku 1996, Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, jako organizacja zorientowana na systematyczne unowocześnianie i doskonalenie systemu edukacji oraz ustawiczne kształcenie osób dorosłych, tworzy warunki do osiągnięcia kompetencji zawodowych w różnych obszarach, w tym w obszarze obrabiarek sterowanych numerycznie.

Obrabiarki sterowane numerycznie (CNC) stanowią podstawowy element nowoczesnego parku maszynowego w różnych gałęziach przemysłu. Stały się bardzo powszechne i stosowane są zarówno do produkcji seryjnej, jak i do jednostkowej obróbki skomplikowanych kształtów z metali, tworzyw sztucznych, drewna, kamienia. Rynek pracy wykazuje bardzo duże zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje w obszarze progra-

mowania i obsługi obrabiarek sterowanych numerycznie, szczególnie w takich obszarach jak: przemysł lotniczy, motoryzacyjny i maszynowy, przetwórstwo tworzyw sztucznych, produkcja opakowań.

Odpowiedzią na potrzeby rynku pracy są działania podjęte przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego związane z realizacją projektu współfinansowanego ze środków UE pod nazwą *Programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie – dziś staż, jutro praca. Edycja czwarta*.

Celem głównym projektu, realizowanego w okresie 01.09.2024 – 31.08.2026 jest poprawa zdolności do zatrudnienia 120 uczniów uczących się w Technikum nr 7 w Zespole Szkół Samochodowych, Technikum nr 9 w Zespole Szkół Politechnicznych im. KEN, Technikum nr 10 w Zespole Szkół Elektroniczno-Informatycznych im. J. Szczepanika, Technikum nr 17 w Zespole Szkół Techniczno-Informatycznych im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego oraz Technikum nr 22 im. gen. Maczka w Zespole Szkół Samochodowych i Mechatronicznych.

W ramach projektu zostaną zrealizowane zajęcia pozaformalne dla uczniów, mające na celu przygotowanie uczniów do wykonywania zadań zawodowych związanych z programowaniem i użytkowaniem obrabiarek sterowanych numerycznie CNC, staże zawodowe u pracodawców oraz doradztwo zawodowe z wykorzystaniem technik coachingowych, które pozwoli wzmocnić zdolność do zatrudnienia, poprawi wzrost aktywności zawodowej i przygotuje uczniów do funkcjonowania na rynku pracy.



Na zakończenie realizacji projektu uczniowie będą mieli możliwość potwierdzenia osiągniętych nowych kwalifikacji. W ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie dla uczestników certyfikowanego egzaminu w zakresie programowania obrabiarek sterowanych numerycznie przez Izbę Rzemieśniczo-Handlową w Dreźnie (IHK Dresden). Po uzyskaniu pozytywnego wyniku egzaminu, uczestnicy otrzymają certyfikat potwierdzający kwalifikacje wydany przez IHK tożsamy z certyfikatami uzyskiwanymi przez uczących się zamieszkujących terytorium Niemiec.

Drugi egzamin, do którego przystąpią uczestnicy projektu będzie obejmował kwalifikacje związane z obsługą obrabiarek CNC i zostanie przeprowadzony w utworzonym w ŁCDNiKP specjalistycznym ośrodku doskonalenia i certyfikowania umiejętności obsługi obrabiarek sterowanych numerycznie CNC HTEC (Haas Technical Education Center). Koncepcja HTEC w placówkach edukacyjnych na świecie została stworzona przez amerykańską firmę Haas w odpowiedzi na bardzo duży brak wykwalifi-

kowanych techników i inżynierów w branży obrabiarek sterowanych numerycznie.

Potwierdzone w ten sposób kwalifikacje wzmocnią zdolność uczniów do zatrudnienia na polskim i europejskim rynku pracy dzięki certyfikatом potwierdzającym ukształtowane umiejętności zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

Projekt pozwala uczącym się na zdobycie wiedzy, kompetencji zawodowych i praktyk, co przyczyni się do lepszych perspektyw zawodowych oraz do pozytywnego wpływu na rynek pracy czy krajową i europejską gospodarkę. Oprócz opanowania nowych, pożądaných na rynku pracy umiejętności i doświadczeń zawodowych uczestnicy projektu będą rozwijać także kompetencje kluczowe, takie jak kompetencje matematyczne, informatyczne, naukowo-techniczne, inicjatywność i przedsiębiorczość, a przede wszystkim umiejętności uczenia się.

Jadwiga Krawczak
– Łódzkie Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego



Regionalny Punkt Informacyjny Programu Erasmus+

i Europejskiego Korpusu Solidarności

W siedzibie łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego działa od 2018 r. Regionalny Punkt Informacyjny największego unijnego programu edukacyjnego – Erasmus+, powołany przez Agencję Narodową programu na okres programowania 2021–2027.

We współpracy z RPI działającym przy Kuratorium Oświaty w Łodzi organizujemy i przeprowadzamy działania informacyjno-promocyjne w formie warsztatów i konferencji, mające na celu zaktywizowanie dyrektorów i nauczycieli różnych typów szkół/przedszkoli do uczestnictwa w Programie. Przekazujemy informacje związane z aplikowaniem nowych projektów we wszystkich sektorach, przedstawiamy priorytety Programu

oraz wnioski aplikacyjne. Pokazujemy, jak korzystać ze strony internetowej Programu. Szczegółowo omawiamy zasady aplikowania – kryteria oceny projektu oraz zasady pisania projektów poprzedzone diagnozą potrzeb, formułowaniem celów, planowaniem działań, opisaniem efektów/rezultatów projektu oraz typów partnerstw na rzecz współpracy.



RPI

Regionalne Punkty Informacyjne
Narodowej Agencji Programu Erasmus+
i Europejskiego Korpusu Solidarności



Ważnym działaniem RPI jest promowanie i upowszechnianie Programów zarządzanych przez FRSE, rezultatów projektów, przykładów dobrych praktyk, sukcesów i efektów w różnych publikacjach ŁCDNiKP oraz w trakcie konferencji i innych spotkań edukacyjnych, organizacja i prowadzenie spotkań informacyjnych, warsztatów, konsultacji, pomoc FRSE w organizacji wydarzeń w regionach oraz rekrutacji uczestników, na przykład nasz aktywny udział w Ogólnopolskich Dniach Informacyjnych.

W ramach prowadzonych różnorodnych form szkoleniowych związanych z możliwością aplikowania projektów w Akcji 1 – Akredytacja i Mobilności edukacyjne oraz w Akcji 2 – Partnerstwa na rzecz współpracy oraz programowi eTwinning, w poszczególnych latach uczestniczyło wielu dyrektorów, nauczycieli oraz przedstawicieli organizacji związanych z oświatą.

Dwukrotnie gościliśmy w Łodzi Mobilne Centrum Edukacyjne. To tutaj uczniowie podczas warsztatów i zajęć prezentujących m.in. nowinki technologiczne mogli się zanurzyć w świecie wirtualnej nauki, odkryć tajniki robotyki lub nauczyć się podstaw programowania. Multimedialna klaso-pracownia „iLAB”, wirtualna rzeczywistość oraz gry 3D, a także możliwość poznania najnowszych urządzeń interaktywnych to tylko niektóre z dostępnych atrakcji.

Nauczyciele mieli okazję poznać bogatą ofertę programów edukacyjnych realizowanych w ramach Narodowej Agencji Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności. Podczas sesji informacyjnych poświęconych takim programom jak eTwinning czy Erasmus+

poznali szczegóły oferty oraz korzyści płynące z uczestnictwa w projektach edukacyjnych.

Cieszymy się, że coraz więcej szkół z naszego regionu otrzymuje dofinansowanie i może z powodzeniem realizować projekty Erasmusa w swoich szkołach.

Na terenie Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego Regionalny Punkt Informacyjny prowadzi Barbara Kuźmicka-Wrąbel.

Na terenie Kuratorium Oświaty w Łodzi za prowadzenie RPI odpowiedzialna jest st. wizytator Małgorzata Bury.

*Barbara Kuźmicka-Wrąbel
– Łódzkie Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego*

Doskonalenie zawodowe nauczycieli ZSTI w Łodzi w ramach programu Erasmus+

Doskonalenie nauczycieli jest kluczowym elementem kariery zawodowej, które ma na celu podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Jest ono niezbędne, aby mogli efektywnie nauczać i inspirować swoich uczniów do działania w procesie edukacyjnym.

Jedną z najatrakcyjniejszych form doskonalenia jest mobilność edukacyjna. Nauczyciele Zespołu Szkół Techniczno-Informatycznych im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego w Łodzi w czerwcu 2024 r. wzięli udział w kursie przygotowanym i przeprowadzonym przez firmę Universal Mobility SL w Hiszpanii *Edukacja angażująca – grywalizacja, efektywna prezentacja, sztuczna inteligencja*.

Uczestnicy kursu dowiedzieli się, czym jest grywalizacja i jak można wykorzystać gry w procesie nauczania, tak, aby pobudzić kreatywność ucznia i zachęcić go do działania poprzez takie aspekty jak: nagradzanie, rywalizacja czy możliwość wygranej. Integrowanie elementów przypominających grę z kontekstem niezwiązanym z grą sprawia, że uczniowie uczą się szybciej i efek-

tywniej. Pozwala to na ich swobodny rozwój, bez kojarzenia nauki ze żmudną pracą. Podczas szkolenia przekonano uczestników, że nauczyciel, który wprowadza grywalizację jako metodę pracy z uczniami podczas lekcji, motywuje uczniów do aktywnej pracy poprzez wzbudzanie satysfakcji z wykonanych zadań oraz stosowanie właściwego sposobu nagradzania, angażuje ich w proces kształcenia, rozwija umiejętności uczniów dotyczące krytycznego myślenia i rozwiązywania problemów oraz wspiera ich efektywną pracę zespołową.

Uczestnicy szkolenia brali udział w wykładach, które stanowiły wprowadzenie do pracy w grupach. Podczas pracy mieli okazję poznać różnorodne ćwiczenia praktyczne i gry, które można wykorzystać w edukacji szkolnej. W trakcie zajęć panowała atmosfera pełna życzliwości, która sprzyjała pomysłowości i kreatywności podczas realizacji zadań. Uczestnicy dzielili się zdobytymi umiejętnościami i spostrzeżeniami, co na pewno przełoży się na ich pracę zawodową w szkole.



Dowiedzieli się, że sztuka prezentacji to sztuka mówienia w atrakcyjny sposób połączona m.in. z mową ciała, tonem głosu, gestykulacją czy postawą mówiącego. Ważne jest, aby nauczyciel tak przedstawił informacje w prezentacji, aby złożone treści nauczania były przystępne dla ucznia. Uczestnicy kursu uczyli się, jak skutecznie przekazywać treści, uwzględniać elementy wizualne, interaktywne oraz przykłady z życia, aby zapewnić uczniom zrozumienie prezentowanych treści oraz wykorzystać właściwe oprogramowanie i narzędzia w celu opracowania dynamicznych i bogatych w multimedia prezentacji.

Dużo czasu poświęcono sztucznej inteligencji, która obecnie jest jednym z najważniejszych trendów kształtujących współczesną rzeczywistość, a edukacja jest tym obszarem, w którym AI może odgrywać ważną rolę. Uczestnicy uczyli się, jak wykorzystać technologię AI, aby analizować i dostosować przekazywane treści do indywidualnych potrzeb uczniów, monitorować postępy uczniów w nauce, identyfikować ich trudności, dostosowywać metody nauczania. Nauczyciele dowiedzieli się, jak generować treści nauczania, testy i ćwiczenia, zdobywali umiejętności wykorzystania wirtualnych nauczycieli lub technologii ChatGPT, by uatrakcyjnić doświadczenia edukacyjne uczniów oraz wspierać ich w procesie uczenia się. Dowiedzieli się, że ChatGPT to zaawansowany model językowy sztucznej inteligencji, który jest zdolny do generowania treści na różnorodne tematy i ma zdolność do interakcji z ludźmi, co sprawia, że może odgrywać kluczową rolę w komunikacji międzyludzkiej.

Wiedza i umiejętności zdobyte podczas szkolenia ułatwią nauczycielom komunikację z uczniami, ich rodzicami oraz współpracownikami. Przyczynią się do szybszego przyswajania materiału przez uczniów i poprawy ich wyników w nauce. W codziennej pracy nauczyciela pozwolą szybciej przygotowywać zajęcia i sprawią, że będzie on swobodniej podchodził do procesu edukacyjnego.

Wyjazd szkoleniowy był także okazją do poznania miejsc związanych z kulturą i historią regionu, pozwolił nacieszyć się pięknem krajobrazu i lokalną atmosferą oraz skosztować miejscowych smakołyków. Po zajęciach nauczyciele uczestniczyli w wycieczkach fakultatywnych, w trakcie których mogli zwiedzać najpiękniejsze zakątki miasta i regionu, m.in. Teatro Romano – teatr wybudowany w I wieku naszej ery, arabską twierdzę Alcazaba, która wznosi się u podnóża góry Gibralfaro, katedrę La Manquita oraz Muzeum Picassa, gdzie znajduje się stała kolekcja oryginalnych dzieł artysty. Realizując program kulturowy zaproponowany przez Universal Mobility SL, nauczyciele odwiedzili malownicze miasteczko Ronda, które słynie z przepięknych widoków, a przede wszystkim z Nowego Mostu wznoszącego się nad wąwozem El Tajo i łączącego dwie części



miasta. Pokonali trasę Caminito del Rey, czyli widowiskową Ścieżkę Króla na południu Hiszpanii, a w Kordobie podziwiali znany na całym świecie Meczet-Katedrę, zabytkowe stare miasto, przyjemne place z tętniącym życiem tawernami i spektaklem flamenco. Przy okazji zwiększali kompetencje językowe i przełamywali blokadę mówienia w języku hiszpańskim np. w restauracji, w muzeum, w hotelu, na ulicy, udowadniając, że potrafią radzić sobie w nowych sytuacjach. Takie otwarcie się w środowisku międzynarodowym poszerza zakres kompetencji społecznych, wzmacnia poczucie pewności siebie oraz pogłębia wzajemne relacje.

Udział w szkoleniu, w ramach programu Erasmus+, to z pewnością nieograniczone korzyści nie tylko dla samych nauczycieli, ale również dla szkoły. Zdobyte umiejętności przełożą się na podniesienie jakości pracy szkoły oraz atrakcyjności placówki w środowisku lokalnym.

Halina Hak
– Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych
im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego w Łodzi

Z Erasmusem+ po oceny celujące

W ramach unijnego projektu Erasmus+ „Europejskie praktyki zawodowe runda 3” 18 uczniów czwartych klas technikum Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Łodzi miało okazję zrealizować miesięczne praktyki zawodowe w malowniczej Chorwacji. Celem wyjazdu było nie tylko rozwinięcie umiejętności zawodowych, ale również rozwój osobisty, poznanie nowej kultury, doskonalenia języków obcych i zdobycie doświadczenia w pracy w międzynarodowym środowisku.

W roku szkolnym 2023/2024 do projektu zakwalifikowali się uczniowie z pięciu grup zawodowych czwartej klasy technikum: informatycy, programiści, logistycy, fotografowie, weterynarze. Działania projektowe zaczęliśmy od akcji informacyjnej w szkole, następnie przeprowadziliśmy etap rekrutacji uczestników oraz przygotowania do wyjazdu. Czas przed planowaną datą wyjazdu był kluczowym etapem projektu, wymagającym planowania, precyzji działań, przewidywania, przydzielenia obowiązków i ogromnego zaangażowania. Szkolny koordynator projektu odegrał niezwykle istotną rolę w organizacji wyjazdu, zajmując się między innymi znalezieniem zagranicznego partnera, ustaleniami z lokalnymi koordynatorami oraz nadzorem realizacji harmonogramu projektowego. Wszyscy uczniowie przygotowali niezbędne dokumenty, odbyli wiele spotkań i warsztatów, aby zaznajomić się z założeniami całego projektu, planem podróży, regulaminami, wymaganiami i być przygotowanym na wszelkie sytuacje. Uczniowie uczestniczyli w kursie i teście językowym OLS, byli weryfikowani z opanowania słownictwa zawodowego polsko-angielsko-chorwackiego. Przed wyjazdem uczestniczyli w rozmowie on-line z zagranicznym koordynatorem. Wszystko po to, aby być w pełni gotowym do podjęcia nowych wyzwań.

Po dotarciu do Splitu, grupa została przywitana przez zagranicznych koordynatorów projektu. Zapewnili oni wsparcie na każdym etapie pobytu. Program obejmował zarówno praktyki zawodowe w firmach usługowo-produkcyjnych, jak i uczestnictwo w licznych wycieczkach: krótkich (wieczornych) jak i całodniowych (autokarowych). Podczas pobytu w Chorwacji uczniowie realizowali bogaty program kulturalno-turystyczny: zwiedzili Park Narodowy Krka, wspięli się na górę Marjan, zwiedzili Makarską i Trogir. Uczniowie intensywnie się integrowali, grali w gry zespołowe, zwiedzali zabytki Dalmacji. To pozwoliło im na lepszą współpracę w grupie, poznawanie swoich mocnych i słabych stron.

Ugruntowali wzajemne zaufanie, nabyli pewności siebie. Wyjeżdżali na miesięczne zagraniczne praktyki zawodowe z lekkim niepokojem, czy sprostają oczekiwaniom, czy wytrzymają rozłąkę z rodzinami. Wrócili pewni siebie, dowartościowani, z nowymi kompetencjami zawodowymi, językowymi, personalnymi, szczęśliwi. Wyjazd do Chorwacji na praktyki zawodowe był nie tylko okazją do zdobycia cennych umiejętności edukacyjnych, ale również stanowił ważny krok w kierunku usamodzielnienia się młodych ludzi i przygotowania ich do przyszłej kariery zawodowej. Zauważalny wzrost kompetencji językowych uczniów, szczególnie w zakresie języka angielskiego, znacząco wpłynął na ich zdolność komunikacji, zarówno tej potocznej jak i zawodowej. Udało im się przełamać strach przed długimi wypowiedziami. Praktyki w zagranicznym środowisku okazały się dla nich najlepszym kursem językowym.

Udział w projekcie Erasmus+ przyniósł wiele pozytywnych efektów. Przede wszystkim uczniowie zdobyli nowe umiejętności, które z pewnością przyczynią się do ich dalszego rozwoju zawodowego. Uwierzyli we własny potencjał zawodowy i osobisty. Współpraca z zagranicznymi specjalistami pozwoliła na zdobycie wiedzy, poznanie różnych metod pracy i rozwiązań technicznych. Ponadto doświadczenie zagraniczne znacznie wzbogaciło umiejętności miękkie uczestników: pracę w zespole, komunikację międzykulturową, zarządzanie czasem, odporność na rozłąkę z bliskimi. Zdobyte kontakty i nawiązane relacje z pewnością zaowocują w przyszłości, otwierając przed nimi nowe możliwości zawodowe. Uczniowie wzbogacili także własne portfolio. Zdobyli unijne certyfikaty Europass, certyfikaty CV w standardzie UE, certyfikaty uczestnictwa w projekcie i zaliczyli praktyki zawodowe. Na tle innych „erasmusowskich” grup okazali się liderami. Organizacja przyjmująca podkreślała to w okresowych raportach. Cała grupa uzyskała oceny celujące.

Poza formalnymi ocenami, wielką radość sprawił nam mail od naszego zagranicznego partnera – koordynatora w Chorwacji:

“Dear team CKZiU in Lodz, Poland

I hope this letter finds you well.

I would like to express my sincere gratitude for the extremely successful cooperation during the past period. Your expertise, commitment and professionalism were invaluable to our joint project.



Grupa uczniów i opiekunów projektu Erasmus+ podczas zwiedzania Splitu.

Working with you and the amazing students of your school was an extremely positive experience and I learned a lot thanks to your guidance and advice. Your support and constructive suggestions significantly contributed to the quality of our work, and without you we would not have achieved such outstanding results.

I look forward to the possibility of working together again in the future and I hope that our future projects will be just as successful and productive.

Kind regards

Doris Bilan

Project coordinator

EU Mobility Croatia”.

Projekt Erasmus+ w edycji 2023/2024 był niezwykle udany i spełnił wszelkie szkolne oczekiwania. Dzięki starannym przygotowaniom, efektywnemu przebiegowi wyjazdu oraz osiągniętym rezultatom, uczniowie wrócili do kraju z nową wiedzą, doświadczeniami i inspiracją do dalszej pracy. „Jesteśmy wdzięczni za taką możliwość zawodowo-edukacyjną i polecamy

udział w takich projektach każdemu, kto pragnie rozwijać swoje umiejętności osobowe, zdobywać nowe doświadczenia zawodowe, być otwartym na świat” – powiedzieli uczniowie z grupy programistów.

Dzięki takim doświadczeniom CKZiU w Łodzi rozwija skrzydła edukacji zagranicznej. Zdobywamy doświadczenie organizacyjne, motywujemy uczniów młodszych klas do poprawy wyników edukacyjnych, stawiamy wysokie wymagania, kształtujemy sylwetki absolwentów, aby byli Europejczykami stawiającymi czoła wyzwaniom XXI wieku. Był to nasz 6 międzynarodowy projekt edukacyjny, dzięki któremu stajemy się rozpoznawalni poza granicami Polski.

Ewelina Damazer – opiekun grupy, CKZiU w Łodzi,

Piotr Janik – opiekun grupy, CKZiU w Łodzi,

Jan Bołtuć – szkolny koordynator projektu, CKZiU w Łodzi,

Dominika Walicka – dyrektor CKZiU w Łodzi

MEDIACJE W OŚWIACIE

PUNKT MEDIACJI W ŁCDNIKP

Konflikty są zjawiskiem powszechnym w szkole. Potrafią niszczyć relacje i prowadzić do poważniejszych konsekwencji, np.: u uczniów – do depresji, u nauczycieli – do wypalenia zawodowego. Można jednak spojrzeć na konflikty również pozytywnie. W relacjach są one naturalnym zjawiskiem. Każdy kryzys to szansa na zmianę! Istnieje wiele skutecznych narzędzi służących rozwiązywaniu konfliktów. Nie musimy od razu swoich problemów delegować do rozstrzygnięcia. Możemy brać za nie odpowiedzialność i próbować je rozwiązywać, budując przez to poczucie sprawczości w sobie i swoich uczniach.

Mediacja to ważna kompetencja społeczna, budująca demokratyczną wspólnotę dialogu. Warto ją kształtować od najmłodszych lat, dlatego ŁCDNiKP prowadzi Punkt Mediacji.

W Punkcie Mediacji placówki oświatowe znajdują ofertę szkoleń z zakresu mediacji: *Zasady i korzyści mediacji* – dla rad pedagogicznych, rodziców; warsztaty *Jak wykorzystywać narzędzia mediacyjne w pracy wychowawczej*, *Jak przygotować mediatorów rówieśniczych do mediacji szkolnych*. Przede wszystkim jednak, organy prowadzące, dyrektorzy i nauczyciele mogą skorzystać z usług certyfikowanego mediatora, który poprowadzi profesjonalnie mediacje w przedłużającym się, szkodliwym dla jakości pracy szkoły konflikcie: wewnętrznym, zewnętrznym, z instytucjami, osobami prawnymi.



Wojewódzka konferencja zorganizowana przez ŁCDNiKP „Od szkoły dialogu do społeczeństwa dialogu – MEDIACJE W EDUKACJI”

ŁCDNiKP od dawna propaguje mediacje jako najlepszy, najtańszy, najskuteczniejszy sposób rozwiązywania konfliktów. Jest to metoda wpisująca się w nurt konstruktywizmu, w której strony konfliktu same wypracowują rozwiązania problemu. W edukacji przynosi ona szereg korzyści: jest działaniem profilaktycznym, buduje społeczność nakierowaną na współpracę i relacje, zdejmując z nauczycieli i dyrektorów odpowiedzialność za arbitrażowe rozstrzyganie konfliktów, zapobiega eskalacji konfliktów i delegowaniu ich do organów zewnętrznych.

Beata Wielkopolan
– Łódzkie Centrum Doskonalenia
Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego



punkt mediacji

w Łódzkim Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego

Infolinia mediacyjna: tel. 693440672
od poniedziałku do czwartku w godz. 14.00-18.00
Skrzynka kontaktowa: b.wielkopolan@lcdnikp.elodz.edu.pl



BIURO OBSŁUGI KLIENTA

UL. DUBOIS 114/116 LOK. 226, 93-465 ŁÓDŹ

TEL. 507 122 495, 602 795 738, TEL. 789 173 687

BIURO@UNITRAVEL.PL

WWW.UNITRAVEL.PL



WYCIECZKI



ZIELONE I BIAŁE SZKOŁY



KOLONIE, OBOZY, ZIMOWISKA



Kto z nas, dorosłych nie pamięta wycieczek szkolnych, w których brał udział? Komu z nas doświadczenia z tamtych lat dyktowały podejście do podróżowania w dorosłym życiu?

Odpowiedź jest prosta. Wycieczki szkolne odgrywają niezwykle ważną rolę w rozwoju dzieci i młodzieży. Umożliwiają nie tylko zdobywanie wiedzy poza murami szkoły, ale także rozwijają umiejętności społeczne, budują więzi, pozwalają na poznawanie nowych miejsc i kultur. W przypadku dzieci, których sytuacja rodzinna nie sprzyja prywatnym podróżom, wyjazdy szkolne są często jedyną okazją do odkrywania świata poza swoim codziennym środowiskiem.

Poza oczywistą rolą edukacyjną, bo nietrudno o nią podczas wizyt w muzeach, skansenach, parkach narodowych czy miejscach pamięci narodowej, podróżowanie w grupie kształtuje charaktery i buduje umiejętności interpersonalne. Dzieci uczą się współpracy, odpowiedzialności i radzenia sobie w różnych sytuacjach. Zmiana środowiska i otoczenia to często jedyna okazja do oderwania się od monitorów i ekranów.

Równie ważny pozostaje aspekt ekonomiczny polegający na wyrównaniu szans i doświadczeń. Nie każde dziecko podróżuje z rodziną. Sytuacja finansowa czy inne okoliczności mogą ograniczać możliwości wakacyjnych wyjazdów. Dlatego wycieczki organizowane w klasie czy szkole stanowią dla wielu uczniów jedyną okazję do zobaczenia nowych miejsc, poszerzenia horyzontów i przeżycia niezapomnianych przygód.

Szkolne wyjazdy sprzyjają zacieśnianiu więzi między uczniami oraz między uczniami a nauczycielami. Wspólne przeżycia, rozmowy i zabawy w nowych okolicznościach wzmacniają poczucie wspólnoty i pozytywnie wpływają na atmosferę w klasie.

Podróżowanie i poznawanie nowych miejsc rozwijają ciekawość świata, otwartość na nowe doświadczenia oraz umiejętność adaptacji do różnych warunków. Dzieci uczą się samodzielności, pewności siebie i elastyczności w działaniu.

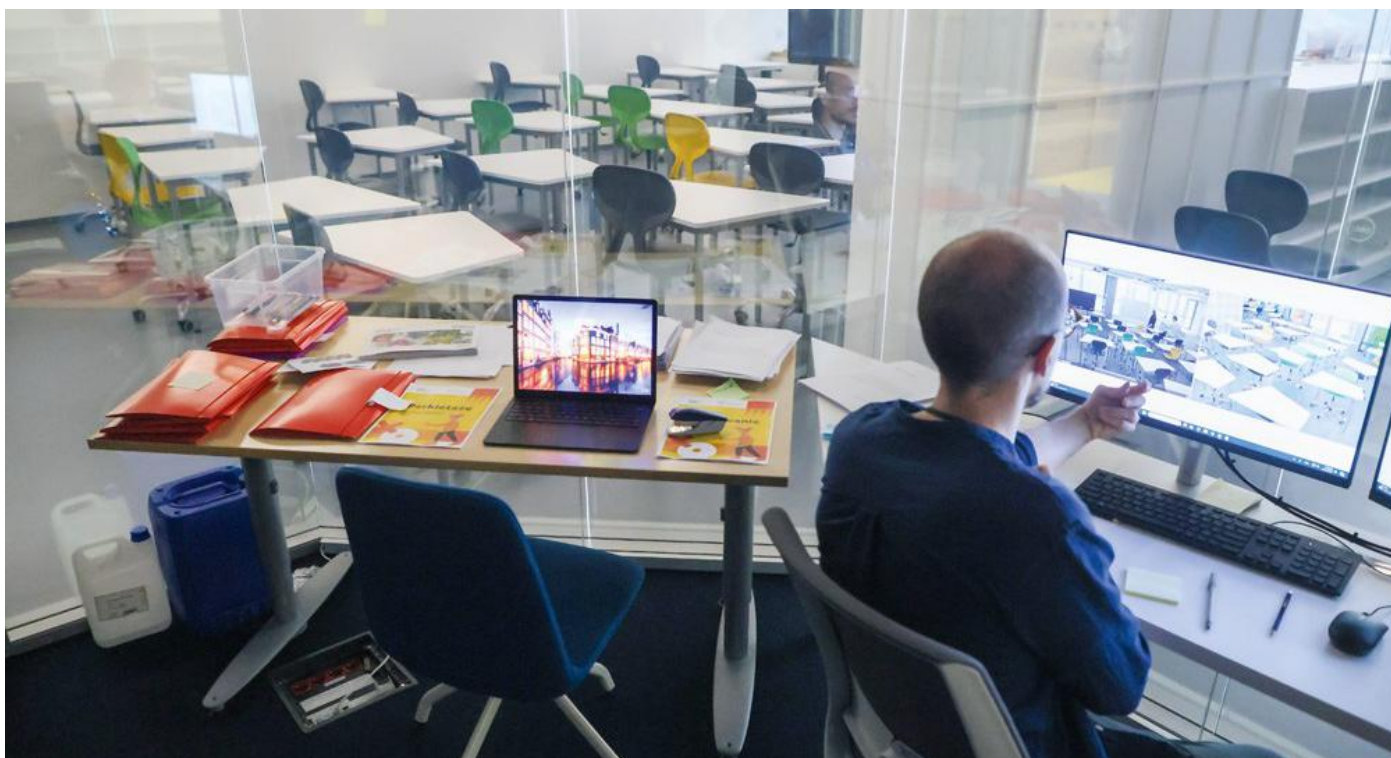
Wycieczki szkolne to nie tylko forma edukacji, ale także kluczowy element kształtowania charakteru młodego człowieka. Są one szczególnie ważne w młodym wieku, bo kształtują postawy przyszłych dorosłych. Poszerzanie horyzontów często staje się motywatorem do nauki i zdobywania wykształcenia, aby móc kiedyś oglądać piękno tego świata bez ograniczeń.

Z tego punktu widzenia dla biura podróży Unitravel organizacja wycieczek szkolnych to wielka odpowiedzialność i przywilej. To wspaniała i niepowtarzalna okazja, aby zaciekawić młodych ludzi i zaszcześcić w nich miłość do podróżowania. Od 10 lat przygotowujemy programy wyjazdów dla grup szkolnych, tak aby były one dostosowane do wieku uczestników i przede wszystkim ciekawe. Stawiamy sobie za cel: budować wspaniałe wspomnienia i pozostawić w głowach młodych ludzi ciekawość podróżowania. Bardzo cenimy sobie współpracę z nauczycielami i dyrektorami szkół, bo oni również czują ciężar odpowiedzialności za przyszłe postawy dzieci.

Anna Kieljan — UNITRAVEL

Przestrzeń ma znaczenie: jak aranżacja sal lekcyjnych wpływa na zaangażowanie uczniów i nauczycieli?

Raport „Przestrzeń ma znaczenie” to wynik półtorarocznego projektu badawczego zrealizowanego przez Centrum Nauki Kopernik we współpracy z firmą Moje Bambino, z którego wynika jednoznacznie: fizyczna przestrzeń szkoły nie jest neutralna. Ma realny wpływ na dobrostan uczniów i nauczycieli, a także na efektywność procesu nauczania. To, jak wyglądają sale lekcyjne, jak są wyposażone i kto uczestniczy w ich aranżacji, może wzmacniać lub osłabiać zaangażowanie, motywację i relacje w klasie.



Zdjęcie wykonane w trakcie badania eksperymentalnego „Mobilne meble w klasie”.

Przebieg badania

Badanie zostało przeprowadzone w kilku etapach: analizowano prace uczniów tworzących projekty „idealnej klasy”, zgłoszenia nauczycieli w konkursie „Pochwal się swoją klasą” oraz obserwacje zajęć w salach wyposażonych w tradycyjne i mobilne meble. We wszystkich częściach badania najważniejsi byli użytkownicy – uczniowie i nauczyciele – oraz ich rzeczywiste doświadczenia w przestrzeniach edukacyjnych.

Kluczowe wnioski z badania

Jednym z kluczowych wniosków raportu jest znaczenie personalizacji i współtworzenia przestrzeni. Nauczyciele, którzy mogli dostosować klasę do własnych potrzeb,

mówili o satysfakcji z bycia „gospodarzem” sali. Z kolei uczniowie włączeni w proces aranżacji, np. przez wybór kolorów, układu mebli czy dekoracji, czuli się bardziej związani z miejscem, odpowiedzialni za jego utrzymanie i chętniej angażowali się w lekcje. Co istotne, personalizacja nie musi oznaczać kosztownych inwestycji. Nauczyciele wspominali o wspólnym malowaniu ścian, wprowadzaniu stref odpoczynku czy prezentacji prac uczniów. Te działania budowały poczucie przynależności i wpływały na klimat klasy jako wspólnoty.

„Gdy uczniowie mają wpływ na swoje otoczenie, czują, że ich zdanie ma znaczenie, co zwiększa ich pewność siebie i motywację”.



Zdjęcia wykonane w trakcie badania potencjału mobilnych mebli Moje Bambino w ośrodku badawczo-rozwojowym Centrum Nauki Kopernik.

Elastyczność i mobilność jako klucz

Raport pokazuje, że elastyczna aranżacja wnętrza – możliwa m.in. dzięki lekkim, mobilnym meblom – pozwala szybko dostosować przestrzeń do różnych form pracy: od indywidualnej, przez pracę w parach, aż po większe grupy. Przystawienie ławek w klasie z udziałem uczniów zajmowało średnio zaledwie 2,5 minuty, co czyni takie zmiany realnym narzędziem w codziennej praktyce.

Nauczyciele, którzy testowali sale z mobilnym wyposażeniem, podkreślali, że mimo początkowych obaw, np. dotyczących rozproszenia uczniów, końcowe efekty były pozytywne. Zmiany układu mebli ułatwiały integrację, rozwijały kompetencje współpracy i zwiększały zaangażowanie. Co więcej, nawet drobna możliwość ruchu, np. swobodne obracanie się na krzesła, wpływała na poprawę nastroju i koncentracji uczniów.

Potrzeba przestrzeni wyciszenia i relaksu

Młodzież uczestnicząca w badaniu zwracała uwagę na konieczność stworzenia w szkole przestrzeni do wyciszenia – miejsc z pufami, roślinami, dających możliwość odpoczynku czy korzystania z technologii w sposób kontrolowany. Część uczniów postrzegała tradycyjne sale

jako przeładowane bodźcami i pozbawione przestrzeni do złapania oddechu. Wprowadzenie „kącików ciszy” może sprzyjać lepszemu samopoczuciu i redukcji stresu szkolnego.

Podsumowanie

W dobie reform edukacyjnych, rosnącej potrzeby dbałości o dobrostan psychiczny uczniów i poszukiwania skutecznych metod nauczania, nie możemy pomijać roli, jaką odgrywa fizyczne środowisko edukacji. Szkoła to nie tylko program nauczania i podręczniki, ale również przestrzeń, która może inspirować, uspokajać lub zniechęcać. Od tego, jak ją zaprojektujemy, zależy więcej niż się wydaje. Potwierdza to raport „Przestrzeń ma znaczenie”, który pokazuje, że przemyślane środowisko edukacyjne może stać się narzędziem dydaktycznym, wspierającym uczenie się i budowanie relacji. Dzięki elastycznym meblom, przestrzeniom do relaksu i personalizacji, uczniowie mogą poczuć się bardziej związani ze swoją szkołą i zmotywowani do działania.

Poznaj szczegóły badań oraz płynące z nich wnioski:
www.streamedukacja.pl/innowacje-w-edukacji/

MOJE BAMBINO

